

Ontmoetingskerk Laren (NH) - 3 februari 2019 - Jeremia 1

Nasroeddin heeft een hemd nodig.

De kleermaker neemt de maat op en zegt:

Als God het wil, is het over drie dagen klaar.

Na drie dagen komt Nasroeddin om zijn hemd te halen. Het is nog niet klaar.

Sorry, zegt de kleermaker, ik heb het zo druk. Geef me een week.

Als God het wil, is het dan klaar.

Er gaat een week voorbij. Nasroeddin klopt weer aan bij de kleermaker.

Helaas, helaas, zegt deze, ik heb je hemd nog niet gemaakt, maar ik ga er meteen aan beginnen. Als God het wil, kun je het over twee dagen meenemen.

Nasroeddin, die een dergelijk antwoord van de kleermaker al wel verwachtte,

antwoordt:

Vertel me liever hoe lang je nodig hebt als je God erbuiten laat!

De naam God lijkt te pas en te onpas voor allerlei doeleinden te worden gebruikt.

Dat lees je niet alleen in bovenstaand verhaaltje. Je zag het ook bij de opstellers van de Nashville verklaring, die meermalen benadrukten:

Wat wij schrijven is in lijn met wat de Bijbel zegt en met wat God wil.

In reacties op hun verklaring dook dezelfde naam God op.

Ik deed er zelf aan mee, door te schrijven:

De geaardheid van een mens is deel van de schepping: een van God gegeven mogelijkheid om tot bestemming en vrede te komen. Elk mens is geroepen om met eigen geaardheid en naar eer en geweten het goede te zoeken, te leven en samen te leven.

Iemand reageerde: Waarom laat je die naam God er niet buiten.

Daar kun je alle kanten mee op. Dat zie je maar weer.

Bijbelschrijvers doen twee dingen.

Ze waarschuwen tegen het zomaar gebruiken van Gods naam.

Sterker nog: *spreek deze naam niet uit, uit eerbied*, zeggen ze.

Voor je het weet gebruik je zijn Naam voor een verkeerd doel.

Al te vaak heeft de geschiedenis laten zien welke gevolgen dat heeft.

Met de leus: *Gott mit uns!, God on our side, God staat aan onze kant of God wil het,*

is God voor gruwelijk heilloze karretjes gespannen.

Als je ziet hoe de naam God gebruikt en vooral misbruikt is, zou je niet alleen kunnen zeggen: wees daarmee voorzichtig, maar ook kunnen concluderen: hou maar op met die naam. Die heeft voor ellende genoeg gezorgd.

Bijbelschrijvers doen dat niet. Ze roepen op tot eerbied maar stimuleren je ook om over je verlegenheid heen te stappen.

Ze roepen ook op om met woorden en daden de naam God handen en voeten te geven.

Zo vertellen ze verhalen over mensen zoals Jeremia.

In zijn tijd voelt hij zich geroepen om het over God te hebben.

Maar dan wel anders dan wat hij om zich heen hoorde en zag.

Want het is de grote vraag, als je de naam God in de mond neemt, over wie of wat heb je het dan.

De ene God is de andere niet.

Het is in de geest van dat oude boek om heel veel goden af te schaffen.

Het is in de geest van dat oude boek om te schiften en uit te zuiveren.

En te bewaren wat wezenlijk is aan die Naam God.

Waar heb je het over, bij God?

Oer een stem die je roept.

Een stem in de verhalen.

Een stem die Jeremia roept.

Een stem die jou en mij roept.

Heb je die stem al eens gehoord?

Die klinkt in ieder mens. .

Die kun je leren herkennen.

Want wat van Jeremia wordt verteld, geldt voor ons allen.

God is een stem, die zegt: ik ken je, vanaf je allereerst begin in de moederschoot.

Of je je iets bij God kunt voorstellen, is niet zo wezenlijk.

Denk bij God maar dat jij, dieper dan je kunt overzien, gekend bent.

Nog voor ik je maakte, kende ik je, zegt die stem.

Denk bij God aan oer-vertrouwen.

Denk maar aan iemand die jou iets daarvan heeft meegegeven.

Misschien je moeder of juist niet, misschien een grootouder of een vriend.

God is de stem die jou bevestigt.

Het is ook de stem die je roept.

Elk mens heeft een roeping en een bestemming.
Voor ieder is die weer anders.
Voor ons allen geldt: je leeft niet voor niets. Jij voegt iets toe.
Daarvoor ben je niet te klein of te groot, te jong of te oud.
Soms ligt jouw weg dichtbij die van anderen, soms heel ver weg.
Soms gaat jouw weg tegen die van anderen in.
Zoals bij Jeremia, zoals bij Jezus.
God is de stem van je bestemming om je eigen weg te gaan.
De stem die je oproept: wees er, op jouw manier.
Daar zit ook de essentie van die God uit de Bijbel.
De stem zegt niet: je moet allemaal hetzelfde denken of zeggen.
Die roept niet op tot uniformiteit, maar tot diversiteit.
Die wil elk mens naar een eigen bestemming wil brengen.
God is de God van de vlag met de regenboog, die als een koepel van
vertrouwen aan de hemel staat voor alle mensen, in al hun verschillen.
100 jaar geleden schreef de Joodse denker Martin Buber:
*Met ieder mens is er iets nieuws in de wereld gebracht, dat er nog niet was, een
eerste en enig iets. Rabbi Susja zei kort voor zijn dood: in het toekomstige rijk zal
mij niet gevraagd worden: waarom ben je niet Mozes geweest. Mij zal gevraagd
worden: waarom ben je niet Susja geweest.*

Denk je aan God, denk dan aan de stem die je gewetensvragen stelt.
Hoe leef je. Wat heb je gedaan en wat nagelaten. Mens, waar ben je, wie ben,
hoe ga, hoe ging je om met je broer, je zus, je vriend, je vijand, je naaste.

Heb je het over God, denk dan aan de woorden: Wees niet bang, vrees niet.
Of zoals Trijntje Oosterhuis zingt: vrees niet, versta mij, ik ben.
Of aan wat Jeremia hoorde: ik ben bij je om je te redden.
Of aan wat Jezus zei: ik ben met je tot aan de einden der aarde.
Of aan wat Dilaine van Dijk twee dagen voor haar dood tegen me zei:
Er is iets dat mij begeleidt. Iets dat vertrouwen is.

God is niet de zeurende stem die telkens tegen je zegt: je schiet altijd tekort.
Het is de stem die je begeleidt om je wegwijs te maken in dit leven.
De ruimte om heel jouw leven onder ogen te zien met alles wat lukte en
mislukte,
De ruimte om het lichte en de last van je leven neer te leggen.
met waarvoor je dankbaar bent, met waarvoor je spijt hebt.
God is de stem: kom allen, laat alles maar komen tot mij.

De stem die belooft: Ik zal er zijn, in leven en in sterven.

Jeremia moet zijn mond open doen over God.

In zijn tijd moet hij God erbij halen.

Omdat hij een roeping heeft.

Jeremia voelt zich niet geschikt. *Ik ben nog maar jong, nog maar een puber*, zegt hij.

Al heeft hij er eerst geen zin in, al heeft hij allerlei bezwaren, uiteindelijk voelt hij:

Hier ontkom ik niet aan.

Zo moet aan de gang gaan, zoals een tuinman dat doet.

Door veel onzin en veel waanzin over God uit te rukken en op te ruimen.

Door rigoures te snoeien in allerlei voorstellingen, door onkruid weg- en obstakels omver te halen.

Door het zaad te planten. Het zaad dat God heet.

En wij?

Er staat rond de naam God veel in de weg.

Oude ervaringen, rancune soms, teleurstellingen, onbegrip.

God is een beladen naam, een naam die veel weerstanden oproept, bij anderen en misschien ook bij je zelf.

Wij hebben een roeping, zoals Jeremia.

Om God erbij te halen.

Wat mensen van God hebben gemaakt is wat anders dan God zelf.

Er hangen sluiers rond die naam.

Daarom is het nodig om in het oerwoud van allerlei uitspraken, in onze verwilderde geloofstuinen allereerst veel op te ruimen, te kappen, te ruimen, te snoeien, te wieden.

Door te denken: wat kan weg, wat kan verdwijnen, wat staat in de weg.

Door puin te ruimen.

Maar ook door te planten en te laten groeien.

En zo te ontdekken hoe God weer onverwacht de kop op kan steken.

God, de stem die tot jou roept: ik ken je

Die jou roepend vraagt: waar ben je, waar ben je mee bezig.

Die roepend belooft: ik ben met je tot aan het eind en verder.

Vrees niet, versta mij, Ik ben, Ik ben.

De God van Jeremia is de God die Jezus belichaamt.

Geen, dezelfde.

Als wij God ter sprake brengen, vraag dan: spoort het met wat Jeremia ervoer.

Spoort het met wat Jezus belichaamt.

Vraag je dan af: wat zou Jezus zeggen of doen.

Wie zou hij erbij halen?

Maak ruimte en ontdek die Stem van de Roepende.

En weet dat ook jij een roeping hebt.

In de geest van Fransiscus van Assisi sluiten we de preek biddend af

*Maak mij een werktuig van uw vrede,
waar haat is, dat ik liefde ben,
vernedering dat ik daar kan vergeven,
waar tweedracht, dat ik eenheid breng,
waar dwaling is, laat mij daar waarheid spreken,
waar twijfel, dat vertrouwen komt,
waar wanhoop heerst, dat ik daar hoop breng,
waar het duister, daar zij het helder licht.
Dat ik niet kom om troost, maar om te troosten.
Dat ik niet vraag om liefde maar zal geven.
Want in het geven is het ontvangen,
in sterven staat het leven op.*

Koor zingt: Lord make me an instrument of your peace....

Amen